

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — EU's politik for rumindustrien — udnyttelse af potentialet for økonomisk vækst i rumsektoren«

COM(2013) 108 final

(2013/C 341/07)

Ordfører: **Joost VAN IERSEL**

Kommissionen besluttede den 28. februar 2013 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

"Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: EU's politik for rumindustrien – Udnyttelse af potentialet for økonomisk vækst i rumsektoren"

COM(2013) 108 final.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som vedtog sin udtalelse den 17. juli 2013.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 492. plenarforsamling den 18.-19. september, mødet den 18. september, følgende udtalelse med 151 stemmer for, 1 imod og 4 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 EØSU bifalder i høj grad en EU-politik for rumindustrien⁽¹⁾. Det bakker også op om budgettet på 11 mia. EUR til Galileo, Copernicus og F&U i Horisont 2020 for perioden 2014-2020 samt Den Europæiske Rumorganisations (ESA) nuværende årlige budget på 4 mia. EUR. Disse beslutninger stemmer overens med EØSU's holdninger⁽²⁾.

1.2 EU's rumpolitik, som har politisk opbakning i hele Europa, bør sikre EU en uafhængig adgang til rummet, hvad angår hele værdikæden, dvs. fra tegnebrætsfasen til udvikling, iværksættelse og udnyttelse. Langsigtede og højrisikoaktiviteter kræver forudsigelighed, præcision og fortsatte forpligtelser.

1.3 EU har behov for en kritisk masse. Et indre marked for rummet kræver, at der skabes en veldefineret ramme for ensartede spilleregler i Europa, både af interne og eksterne årsager.

1.4 Der er behov for en proaktiv industripolitik som svar på de store institutionelle markeder rundt omkring i verden, som har en stigende strategisk og teknologisk indvirkning. Den

europæiske industris konkurrenceevne skal styrkes. Det er nødvendigt gradvist at nedbryde de stadigt omfattende interne barrierer.

1.5 EU's industripolitik bør samle medlemsstaternes forskellige strategier og ensrette de nationale præferencer i en fælles ramme.

1.6 Alle parter er nødt til at arbejde mod det samme mål. ESA spiller en vigtig rolle. Organisationen har leveret gode og ubestridte resultater. I det nye format vil ESA, ud over sine almindelige funktioner, facilitere rumprojekter under EU-regler. Der vil blive gjort brug af nye metoder og nye former for samarbejde. De kræver en omhyggelig koordinering og finjusteringer mellem alle aktører, dvs. Kommissionens tjenestegrene, ESA og medlemsstaterne.

1.7 Der er behov for høringer af industrien, navnlig af SMV'er. En tilstrækkelig del af Copernicus' budget bør øremærkes nye tjenester og applikationer.

1.8 Rumindustrien efterspørger yderst kvalificeret arbejdskraft, som bliver tilknyttet via ordentlige kontrakter. Man bør konstant være opmærksom på, hvilke færdigheder, der efterspørges, og sikre tidssvarende uddannelse samt lette mobiliteten.

⁽¹⁾ EU's politik for rumindustrien – Udnyttelse af potentialet for økonomisk vækst i rumsektoren, COM(2013) 108 final, februar 2013.

⁽²⁾ Se især EUT C 162 af 25.6.2008, s. 24, om Meddelelse fra Kommissionen: Europæisk rumpolitik COM(2007) 212 final.

1.9 Overvejelserne om strategisk sikkerhed og forsvar er drivkræfterne for rumpolitik i alle lande. EU's nye rumpolitik og -tiltag er baseret på EUF-traktatens art. 173 og især art. 189. De bør forankres i et tættere samarbejde mellem medlemsstaterne om sikkerhed og forsvar og dermed i et bredere perspektiv inden for EU's udenrigspolitik. På den anden side kan erfaringer fra rumpolitikken på visse afgrænsede områder være nyttige for EU's forsvar. De bør indgå i den kommende debat om EU's forsvar.

1.10 EU's politik for rumindustrien kan især forstærke den konkurrencedygtige, solide, effektive og afbalancerede industrielle base i Europa og støtte offentlige tjenesteydelser samt virksomheder og borgere. Sektoren er stadig skrøbelig, krisen har medført ny usikkerhed, og nu venter gennemførelsen!

1.11 På denne baggrund bakker EØSU fuldt ud op om Kommissionens fem mål: et sæt sammenhængende og stabile lovgivningsmæssige rammer, en stærk industriel base, herunder SMV'er, konkurrenceevne og omkostningseffektivitet, markeder for applikationer og -tjenester og teknologisk uafhængighed og en uafhængig adgang til rummet ⁽³⁾.

1.12 EU's position på verdensplan må konsolideres og styrkes ved at forbedre den europæiske industris resultater og konkurrenceevne, følge med andre rumfartsnationers ambitioner og teknologi i verdensklasse, fremme omkostningseffektiviteten i hele værdikæden og udvikle markeder for rumapplikationer og -tjenester.

2. Historisk kontekst, EØSU's indsats

2.1 Af sikkerheds- og forsvarsmæssige hensyn er rumpolitikken blevet udviklet uden for rammerne af EU-traktaten. Medlemsstaterne har haft deres egne strategier for rummet. Fælles europæiske interesser er til en vis grad blevet kanaliseret igennem ESA's forskning og udvikling og industrielle projekter.

2.2 I 2003 blev en ny fase iværksat igennem rammeaftalen mellem ESA og EU. Det syvende forskningsrammeprogram tog del i forskningsprojekter, og en europæisk sektorbaseret industripolitik kom inden for rækkevidde. Der skete en stigning i opstrøms- og nedstrømsinvesteringer, konkurrencen øgedes og private virksomheder udviklede nye applikationer og tjenester.

2.3 EØSU har bakket stærkt op om EU's strategi om at kombinere ESA-konceptet med en tættere inddragelse af EU-institutionerne samt konkrete forslag og beslutninger i den henseende ⁽⁴⁾.

2.4 I senere udtalelser har EØSU understreget betydningen af EU's rumpolitikker for offentlige tjenesteydelser, virksomheder og, navnlig, borgerne. Udvalget har bakket op om fremskridtene på flere specifikke områder såsom EU-jordobservationsprogrammet (GMES), GMES-rumkomponenten og En EU-rumstrategi til gavn for borgerne ⁽⁵⁾.

2.5 I 2012 foreslog EØSU at placere finansieringen af GMES inden for den flerårige finansielle ramme (FFR) 2014-2020 ⁽⁶⁾. Den 8. februar 2013 besluttede Rådet at tildele 3,78 mio. EUR til GMES, som nu hedder Copernicus, 6,3 mia. EUR til Galileo og 1,7 mia. EUR til F&U inden for rammerne af Horisont 2020. Europa-Parlamentet mangler stadig at godkende denne afgørelse.

2.6 Den nylige meddelelse fra Kommissionen om industripolitik i rumfartssektoren er endnu et nødvendigt skridt, eftersom EU på nuværende tidspunkt taber terræn i rummet til de fleste, hvis ikke alle andre rumfartsnationer ⁽⁷⁾.

3. Den seneste udvikling

3.1 Omstændighederne har ændret sig voldsomt. I hele verden øges investeringerne fra nye rumfartsnationer i en hastig fart. USA er fortsat den stærkeste aktør. Den amerikanske sektors omsætning er ca. ti gange større end Europas. Kina og Indien er ved at blive stærke konkurrenter. Rusland har for nylig meddelt, at landet vil øge sit rumfartsbudget betragteligt.

3.2 Der er fokus på strategiske overvejelser om uafhængighed og selvstændighed. Alle markeder i Kina, Indien, Japan og (næsten) Rusland er 100 % institutionelle. I USA er det mere end 70 %. Dette er en klar kontrast til Europa, hvor 50 % af markedet afhænger af den private sektor. Det bør bemærkes, at den private sektors markedsandel på ca. 20 % i USA udgør mere end den private sektors andel på 50 % i Europa, hvad angår størrelse.

3.3 Det globale marked er i vækst, og konkurrencen skærpes på grund af de nye rumfartsnationers indtog. Dette truer den europæiske industris hårdt tilkæmpede position, da der opstilles forhindringer, og de nye aktører fører aggressive eksportpolitikker. På grund af nedskæringer i forsvarsbudgettet har den amerikanske rumindustri også flyttet fokus mod verdensomspændende eksport.

⁽³⁾ Jf. Kommissionens meddelelse, s. 4.

⁽⁴⁾ Se fodnote 2.

⁽⁵⁾ Se EUT C 339 af 14.12.2010, s. 14; EUT C 44 af 11.2.2011, s. 153; EUT C 43 af 15.2.2012, s. 20.

⁽⁶⁾ Se EUT C 299 af 4.10.2012, s. 72 for oplysninger om GMES og dets operationelle aktiviteter fra 2014 og frem.

⁽⁷⁾ Se holdningspapir fra ASD-Eurospace om industripolitik, februar 2013, s. 2.

3.4 På denne baggrund bakker EØSU fuldt ud op om målsætningen om at fastholde EU's uafhængige adgang til rummet, hvilket er blevet fremført i flere af Rådets konklusioner og i meddelelser fra Kommissionen. Rådet og Kommissionen lægger nu mere end tidligere vægt på behovet for europæisk selvstændighed på strategiske områder i rumindustrien og for at fremme og beskytte EU's uafhængige adgang til rummet.

3.5 På nuværende tidspunkt er EU stadig i høj grad afhængig af amerikansk teknologi. Hvis man skal mindske denne afhængighed og sikre fortsat tilførsel af viden og højteknologisk materiale, kræver det en stor indsats fra regeringerne, ESA og EU.

3.6 I forbindelse med langsigtede og højrisikoaktiviteter er forudsigelig, præcision og fortsatte forpligtelser ufravigelige elementer. På vejen mod fuld modenhed er sektoren stadig skrøbelig, særligt hvad angår SMV'er, som er altafgørende for udviklingen af applikationer. Den nuværende krise bidrager til denne skrøbelighed.

4. Industripolitik for rumindustrien

4.1 Under disse udfordrende omstændigheder har Kommissionen fremlagt sit forslag til en aktiv EU-industripolitik med udgangspunkt i EUF-traktatens artikel 173 og 189.

4.2 For første gang har Kommissionen gennemført en dybdegående analyse af udfordringerne efter høringer med en række offentlige og private aktører. Denne bredt anerkendte analyse er stærkt medvirkende til den store stigning fra de ca. 4 mia. EUR, som ESA tildeles på nuværende tidspunkt, til de yderligere 11 mia. EUR, som er øremærket rumbudgettet fra 2014-2020. Set i lyset af andre rumfartsnationers aggressive politikker er der tale om et beslutsomt skridt fremad.

4.3 Denne øgede finansiering er et godt udgangspunkt i en sektor, som sandsynligvis vil vokse betragteligt i løbet af det næste årti af to årsager:

— det er en strategisk sektor

— med sine støtteaktiviteter er den en katalysator for mange andre økonomiske aktiviteter, som skaber positive synergier til sektorer, der drager direkte fordele af rumteknologi og -tjenester.

4.4 Et stigende antal aktiviteter drager fordele af rumtjenester: sikkerhed, landbrug, transport, regional udvikling, havovervågning, meteorologi, telekommunikation, transmissioner, fremme af digitale færdigheder.

4.5 Desuden vil rummet kunne bidrage til afhjælpning af en række globale problemer vedrørende klimaændringer, fødevarer-sikkerhed, fiskeri, skovødelæggelse, overvågning af naturressourcer og overvågning af katastrofer. EU bør have sit eget globale system, således at den kan opfylde sin fulde rolle, som står til måls med Unionens økonomiske position i verden. Der er behov for mere oplysning af befolkningen.

4.6 EØSU støtter fuldt ud beslutningen om, at EU ved at skabe de rette vilkår bør udnytte mulighederne i en proaktiv industripolitik. Udvalget ser det som en videreudvikling af det bredere koncept for EU's industripolitik, som fastlagt i Kommissionens meddelelser om industripolitik fra 2010 og 2012.

4.7 Man bør sikre uafhængig europæisk adgang (samt beslægtede teknologier) til rummet ved at udvikle og iværksætte rumsystemer samt drive og udnytte programmer. Selvstændighed og uafhængig verifikation af data er altafgørende, navnlig i forhold til Kina, men også i forhold til venskabslande, såsom USA, som EU nødvendigvis må konkurrere med.

4.8 De fleste industripolitikker, som følger nationale strategier, besluttes fortsat i medlemsstaterne. Strategierne er en del af sikkerheds- og forsvarspolitikken, som er et større område, hvilket også forklarer det tætte samarbejde mellem regeringer, national forskning og industrier. Dette fører til interne barrierer og dermed til fragmentering og lappeløsninger samt til, at Europa sakker bagud.

4.9 Det vidner om, at ensartede spilleregler er en forudsætning for en fælles europæisk industripolitik. Kommissionen bør udarbejde klare kriterier for præcist at definere begrebet "ensartede spilleregler". Et veldefineret begreb er afgørende for eventuelle "vekselvirkende" tiltag i forbindelse med åbningen af internationale markeder med tredjelande.

4.10 EØSU insisterer på, at ensartede spilleregler og en gennemsigtig intern konkurrence inden for EU må være det endelige mål. Dette vil i høj grad bidrage til, at EU kan følge med resten af verden.

4.11 Vedrørende Kommissionens F&U-politik nævner EØSU to vigtige målsætninger, som må opfyldes:

— Horisont 2020-programmer skal styrke EU's konkurrenceevne ved hjælp af kompetente udbud i et tæt samarbejde med ESA og medlemsstaternes egne F&U-programmer inden for rumfart.

— Garanti for en gnidningsfri overgang i EU's programmer fra F&U til de operationelle faser.

4.12 Disse målsætninger skal ses i forhold til medlemsstaternes budgetnedsættelser inden for F&U. Det overordnede udgiftsniveau forbliver mere eller mindre det samme på grund af Kommissionens kompenserende finansielle deltagelse. Den eneste undtagelse er Tyskland, som har øget sit F&U-budget inden for rumfart med 10 %.

4.13 Som EØSU har påpeget ved flere lejligheder, er en vellykket industripolitik tværgående: der må sikres koordinering mellem de forskellige generaldirektorater i Kommissionen med henblik på at indfri alle målsætninger, som GD for Erhvervs- og Industripolitik har opstillet, f.eks. med GD for Kommunikationsnet, Indhold og Teknologi vedrørende satellitkommunikation og GD for Handel vedrørende åbning af markeder og garantien for forsyningssikkerhed af kritiske komponenter.

5. ESA og EU

5.1 Videnskab og teknologi er vigtige områder. EØSU understreger atter betydningen af ESA for EU's rumpolitik. Set i lyset af de hindringer, der skal forceres inden for en hvilket som helst mellemstatslig ramme, er ESA's tidligere og nuværende resultater ubestridte. Helt fra begyndelsen har organisationen i stor stil bidraget til EU's aktiviteter i rummet. ESA har spillet en uvurderlig rolle i forhold til F&U i rumfart og til en vis grad også inden for industrielle aktiviteter, ikke mindst på grund af produkternes positive forhold mellem omkostninger og kvalitet.

5.2 ESA er en partner, der er rustet til samarbejde med nationale regeringer og industrier. Dens resultater er en stor del af den kæde, der bygger og styrker grundlaget for EU's industri. Desuden har det nuværende princip om "rimelig modydelse" tilskyndet regeringerne til at holde øje med de overordnede resultater af F&U og efterfølgende aktiviteter i de respektive lande.

5.3 Det er dog gradvist blevet åbenlyst, at man er nødt til at gå nye veje, hvis EU virkelig gerne vil blive en konkurrencedygtig aktør på det globale marked. Rammeaftalen mellem ESA og EU fra 2003 indførte EU-politikker og finansielle ressourcer med henblik på at styrke konkurrencen og forbedre konkurrenceevnen. Aftalen markerede et succesrigt partnerskab mellem ESA og EU. Et fortsat engagement fra ESA vil være en solid byggesten for en europæisk industripolitik for rumindustrien.

5.4 Med dette in mente kræver de hurtigt skiftende omstændigheder en nøje evaluering af procedurerne og en optimal udnyttelse af finansielle ressourcer til støtte for europæiske virksomheders konkurrenceevne og overlevelsessevne.

5.5 ESA's rolle i forbindelse med at skabe et fornuftigt grundlag for udnyttelsen af EU's egne rumsystemer igennem fokuserede og integrerede applikationer anerkendes, mens den støtte, organisationen kan give til EU's politikker endnu ikke står helt klart. Et tættere samarbejde mellem EU og ESA bør sætte mere skub i dette område.

5.6 Der er behov for nye tilgange og ordninger for at kunne føre en bevidst politik om vellykket indførelse og bæredygtig udnyttelse af operationelle rumsystemer. På samme tid er det nødvendigt at samle ressourcerne på europæisk niveau med henblik på indfrielsen af tre målsætninger:

— fastholdelse af et stærkt videnskabeligt grundlag

— nye incitamenter til anvendt teknologi og til markedet

— incitamenter til udvikling af en ny række applikationer og tjenester (som støtter andre sektorer).

5.7 De seneste beslutninger er i tråd med den modernisering, EØSU slog til lyd for i sin udtalelse fra 2008⁽⁸⁾. Dengang understregede EØSU, at rummarkedets øgede modenhed vil kræve mere fleksibilitet, som i en tid med hurtigere og hurtigere teknologisk cyklusser samt øgede synergier og flere applikationer som regel ikke sikres igennem faste forhold, der udspringer af princippet om "rimelig modydelse", som ESA anvender⁽⁹⁾.

5.8 Det er vigtigt at undgå pludselige kursændringer. Derfor har EØSU opfordret til en analyse af og en dialog om Europas ønskede resultater det næste årti: "Dialogen skal bl.a. omfatte, hvorledes ESA finansieres, mellemstore virksomheders dynamiske bidrag, og opretholdelsen af det højeste konkurrenceniveau"⁽¹⁰⁾.

5.9 EØSU er af den opfattelse, at Rådets resolution fra november 2012 om forholdet mellem EU og ESA⁽¹¹⁾ samt den nye finansielle ramme, vedtaget den 8. februar, udspringer af udvalgets anbefaling i 2008. EU står over for nye udfordringer.

5.10 I gennemførelsen af beslutningerne vil ESA være ansvarlig for den overordnede styring og drage fordel af sine mangeårige erfaringer, men vil agere med udgangspunkt i EU-regler. En vellykket gennemførelse vil sikre en balance mellem ESA's kompetencer og EU's sædvanlige markedsmekanismer.

⁽⁸⁾ Se EUT C 162 af 25.6.2008, s. 24.

⁽⁹⁾ Ibid. pkt. 1.11.

⁽¹⁰⁾ Ibid. pkt. 1.13.

⁽¹¹⁾ Resolution om ESA's rolle i fastholdelsen af EU's konkurrenceevne og vækst, 20. november 2012.

5.11 Det er endnu ikke muligt at forudse, hvordan de aftalte arbejdsmetoder vil virke, især ikke i den første tid. På trods af mindre ændringer de seneste par år, hvor markedstilgange blev introduceret, skal der etableres et nyt forhold til videnskab og rumforskning. Udvalget bifalder derfor udviklingen af en praksisorienteret afgrænsning mellem ESA's gængse princip om rimelig modydelse (der tjener det formål at opbygge og udnytte en bredt funderet rumindustri i Europa) og de bindende regler for EU's indre marked, som Kommissionen skal følge, således at det udbytterige samarbejde mellem Kommissionen og ESA udbygges og den europæiske rumindustri styrkes yderligere.

5.12 Dette aspekt blev også taget op i CCMi's supplerende udtalelse om dette emne. Enkelte kritiske spørgsmål fra denne udtalelse er i mellemtiden blevet besvaret på tilfredsstillende vis.

6. Specifikke spørgsmål

6.1 I udformningen af rumpolitik i henhold til TEUF, art. 189, bør systemet, hvor Kommissionen og medlemsstaterne har parallelle kompetencer, benyttes i videst mulige udstrækning. Medlemsstaterne bør også tage initiativ til at samarbejde indbyrdes om specifikke spørgsmål. Kommissionen kan føre tilsyn med sådanne ordninger.

6.2 Man bør definere de rette betingelser i et skiftende konkurrence- og dynamisk miljø, som kan støtte op om en stærk konkurrencemæssig base for EU's industri. Derfor ser EØSU gerne, at industrien fra nu af tildeles en formel plads i de rådgivende organer, navnlig når det drejer sig om områder, hvor mindre virksomheder agerer. Man bør fastlægge krav på en åben og gennemsigtig måde.

6.3 Emner til debat omfatter en fri og åben datapolitik, kvalitet, standarder og certificering. Både offentlige myndigheder og private aktører leverer tjenester, hvilket gør effektiv overvågning nødvendig.

6.4 Veletablerede høringsordninger vil understøtte SMV'ernes enorme potentiale. En passende del af Copernicus' og Galileos budget bør anvendes til at udvikle nye tjenester og applikationer.

6.5 På grund af industriens høje teknologiske niveau er arbejdskraften som regel højt kvalificeret. På verdensplan arbejder 800 000 inden for rumindustrien, heraf 25 % i USA og 4 % (!) i Europa. Der er et stigende behov for uddannede arbejdstagere, der kan fremme EU's potentiale og generere gavnlig synergier. Ordentlige ansættelseskontrakter bør være normen, således at sektoren kan tiltrække arbejdskraft.

6.6 Rummet sætter gang i børn og unges fantasi. EØSU går ind for en aktiv arbejdsmarkedspolitik, der tager udgangspunkt i tidssvarende uddannelse og fremme af tekniske videregående uddannelser, herunder en tæt forbindelse til forskning og udvikling. Dette vil desuden fremme attraktiv og nødvendig mobilitet.

6.7 På grund af det institutionelle markeds markante betydning er der en tæt forbindelse mellem rumindustrien og indkøbspolitikker. Disse politikker bør opfylde høje krav vedrørende kvalitet og gennemsigtighed. EØSU påpeger, at industrien vil bifalde en særlig indkøbspolitik for rumindustrien med en direkte inddragelse af EU, så snart anvendelsesområdet er blevet defineret mellem Kommissionen og medlemsstaterne.

6.8 En sådan politik vil bane vejen for EU, som kan påtage sig sin rolle som ejer af europæisk ruminfrastruktur og som kunde til rumbaserede tjenester samt indfri en lang række offentlige politikker.

6.9 EØSU understreger, at regionerne og en regional indsats kan spille en stor rolle for udviklingsaktiviteter i rumindustrien. Regionernes rolle er undervurderet. De bør oplyses og gives de rette værktøjer, således at de kan drage nytte af en mulig positiv effekt fra en effektiv anvendelse af rumtjenester.

6.10 Der er mangel på tilfredsstillende kvantitative markedsanalyser, hvilket fører til en mangel på pålidelige data om den endelige virkning af rumforskning i nedstrømsapplikationer. Det er nødvendigt at øge den analytiske viden om opstrøms- og nedstrømsaktiviteter.

6.11 En Euroconsult-analyse, der bl.a. hævder, at USA's forudgående investeringer genererer dobbelt så mange profitable nedstrømsaktiviteter som i Europa, er blevet kritiseret, men aldrig tilbagevist⁽¹²⁾. En anden interessant model for EU, som er den eneste af sin slags, er en opdateret analyse af den økonomiske effekt af de forskellige dele af Det Forenede Kongeriges rumindustri⁽¹³⁾.

6.12 EØSU opfordrer Kommissionen, ESA og medlemsstaterne til at udarbejde fælles analyser af de forskellige dele af sektoren og sætte dem i perspektiv i forhold til resten af verden. Konsoliderede tal om beskæftigelse, vækstrater og applikationer vil øge sektorens relevans og fastholde befolkningens støtte hertil.

⁽¹²⁾ Euroconsult fandt i 2011 frem til, at forholdet mellem forudgående og efterfølgende applikationer er EUR 1: EUR 16, mens forholdet i EU "blot" er EUR 1: EUR 8.

⁽¹³⁾ Det Forenede Kongeriges rumindustri, "Update of the Size and Health of the UK Space Industry", af Oxford Economics, 2010.

7. Sikkerhed og forsvar

7.1 Ligesom EU's konkurrenters politikker for rummet vil en europæisk rumpolitik efter EØSU's mening være mere udbytterig, hvis den indlejres i en voksende aftale mellem medlemsstaterne om strategiske forsvars- og sikkerhedsspørgsmål og dermed i et bredere perspektiv inden for EU's udenrigspolitik. Denne forbindelse bør desuden indgå i den kommende debat om EU's forsvar i det omfang, hvor det er relevant.

7.2 Det europæiske rumsamarbejde er væsentligt mere udviklet end de andre forsvarsrelaterede samarbejdsområder. Forsvarsrelaterede rumaktiviteter kan også bruges som eksempler på fælles forsvarsprojekter til udarbejdelse af en europæisk forsvarspolitik. EØSU bemærker, at et sådant forslag allerede blev fremlagt i 1987! Man har aldrig fulgt op på det.

Bruxelles, den 18. september 2013

Henri MALOSSE

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg
